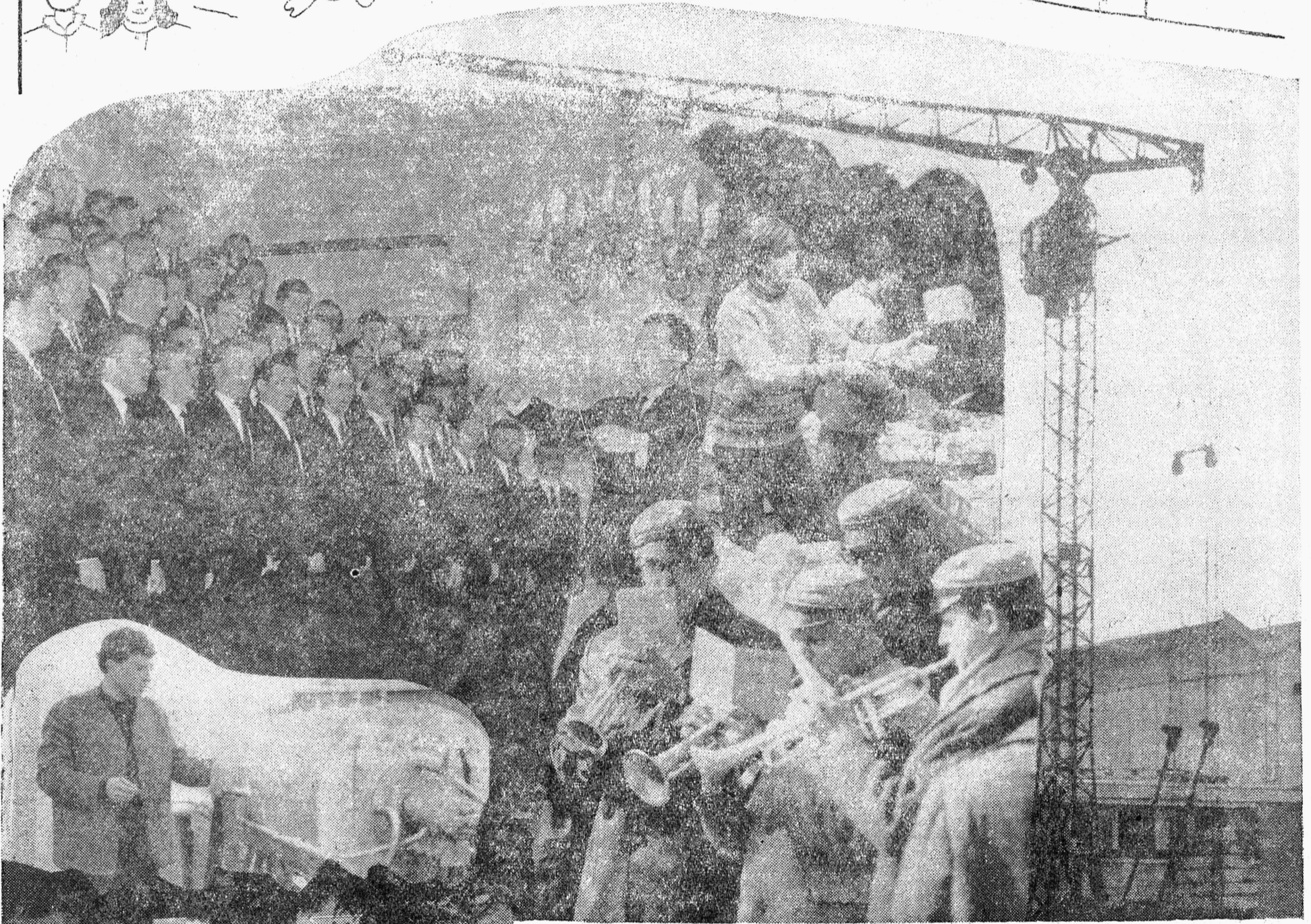
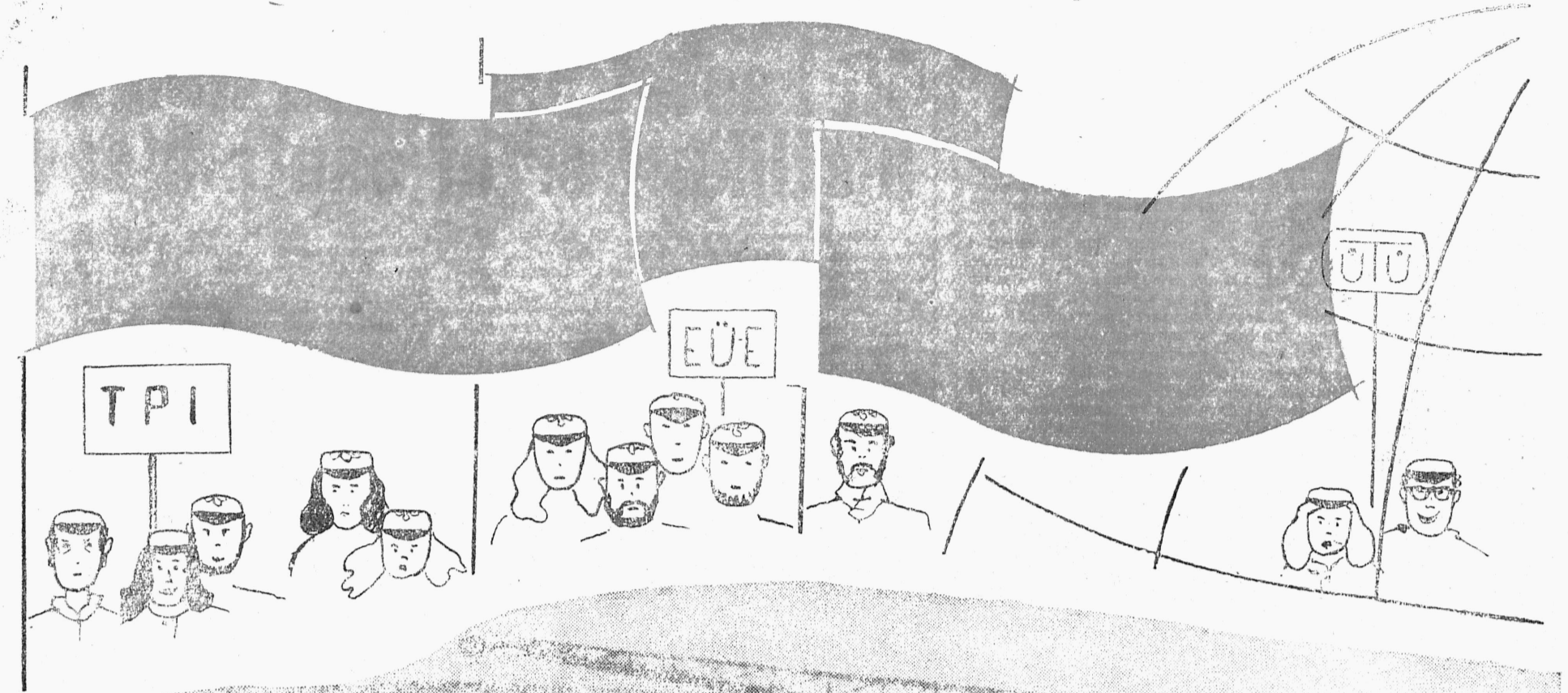

Tervitus Suure Sotsialistliku Oktoobri- revolutsiooni 53. aastapäevaks!

KOIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

APV

TALLINNA

POLÜTEHNIK

35 (609) TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI,
ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA
XXII aastakäik

Reedel, 6. novembril 1970

Noormehed ja neiud! Omandage sihikindlalt marksismi-leninismi teooriat vallutage teaduse, tehnika ja kultuuri tippe!

OKTOOBRIPÜHADE KÄSKKIRI

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäeva puhul soovib Tallinna Polütehnilise Instituudi rektor professor Agu Aarna oma käskkirjaga nr. 682-k 3. novembrist 1970. a. meie õppeasutuse kollektiivile — üliõpilastele, õppejõududele, teaduslikele töötajatele ja teenistujatele — edu edaspidises töös ja tegevuses.

Rektor märgib, et selle suure ajaloolise tähtpäeva tähistamine toimub perioodil, mil nõukogude rahvas valmistub Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIV kongressi tähistamiseks uute töövõitudega, edusammudega teaduse ja tehnika valdkonnas, uute saavutustega sotsialistliku ühiskonna edasiarendamise ning kommunismi materiaalse baasi ülesehitamise kõigil aladel. Selleks annab oma panuse ka Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiiv.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäeva puhul avaldab rektor kiitust järgmistele õppejõududele, abipersonali liikmeile, teenistujatele ja üliõpilastele, kes on välja paistnud õppe- ja teadusliku töö alal või ametlaste ja ühiskondlike ülesannete eeskujuliku täitmisega:

dotsendid Aadu Ritso, Kalju Schults, Harald Silland, Jüri Tadolder ja Mati Valdma, dotsendi kohusetäitjad Aino Kann, Heino Levald, Ants Meister ja Svea Otsmaa, vanemõpetaja Nikolai Ivantšenko, õpetajad Anatoli Haimov ja Ernst Zudermann, assistent Evald Külm, vanem teaduslik töötaja Ilmar Pihlak, aspirandid Rein Küttner ja Gustav Seier, laboratooriumijuhatajad Tahvo Kambura ja Irja-Mall Penu, õppemeister Vladimir Beszeibov, vanemlaborant Niina Kirš ja üliõpilased Margi Mandre (ED-31), Koit Tsefels (ET-31), Viktor Lomunov (LI-71), Eduard Eitelberg (LE-51), Peeter Harro (LA-71), Sulev Kütt (AV-51), Vladimir Gavrilenkoy (AJ-57), Aavo Haavasalu (AV-71), Avo Teimann (AO-51), Ants Uuetoa (KA-71), Natalja Pustõlnik (KA-57), Jüri Teder (KA-71), Helju Pirk (TR-71), Anu Päss (TI-71), Ahto Kalja (MM-31) ja Enn Erme (MP-91).

LÄHEME DEMONSTRATSIOONILE!

7. novembril — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäeval — toimub Tallinnas töötajate demonstratsioon-rongkäik. Meie instituudi pere koguneb sellest osavõtuks kell 10 Lastestaadioni juurde Komsomoli tänaval.

Õppeasutuse kollektiiv läheb demonstratsioonile Tallinna Keskrajooni koosseisus.

Järjestus rongkäigus on järgmine: majandus-, mehaanika-, ehitus-, energeetika-, elektrotehnika- ja keemiateaduskond.

EILE KELL 15

Eile toimus aulas Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäeva tähistamiseks

KONTSERT-AKTUS.

Esinesid TRA Draamateatri näitlejad ja meie isetegevuslased.

TPI PARTEIORGANISATSIOONI ARUANDE- VALIMISKOOSOLEK

Teisipäeval, 3. novembril toimus Tallinna Polütehnilise Instituudi parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek.

Aruandega parteiorganisatsiooni tegevusest esines TPI parteikomitee sekretär Bernhard Hiire. Koosolekul võttis sõna vabariigi kõrgema ja kesk-erihariduse minister Eduard Schmidt.

Valiti TPI parteikomitee koosseisus — sekretär Bernhard Hiire, sekretäri asetäitjad Vse-

volod Arhangel'ski, Endel Uus ja Harri Kroon ning liikmed Hugo Tiismus, Hele Joonase, Karl Barinov, Leopold Paal, Endel Risthein, Olga Pöder, Arnold Pärnapuu, Aimar Halling ja Peeter Murel.

Aruande-valimiskoosolekust võtsid osa EKP Tallinna Linnakomitee sekretär Rein Ristlaan ja EKP Tallinna Keskrajooni Komitee esimene sekretär Raimund Penu.

MEID TERTITAVAD

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäeva puhul:

Tartu Riiklik Ülikool
Riia Polütehniline Instituut
Uljanovski Polütehniline Instituut
Togliatti Polütehniline Instituut

Karaganda Polütehniline Instituut

Eesti Põllumajanduse Akadeemia

Tallinna Keemia ja Farmaatsia Tehas

Saraatovi Polütehniline Instituut

«Edasi» toimetis

Vilniuse Riiklik Ülikool

Läti Põllumajanduse Akadeemia ja paljud teised asutused ning ettevõtted.

50 aastat Eestimaa Kommunistliku Partei asutamisest

Eile 5. novembril möödus 50 aastat EKP asutamisest. Sel päeval toimus Tallinnas EKP esimene kongress. Enne seda oli Eestimaa Kommunistlik organisatsioon kuulunud alates 1904. aastast peale Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei (VSDTP) koosseisu ühe selle kohaliku organisatsioonina. Vastavalt sellele rajas ka Eestimaa sotsiaaldemokraatlik organisatsioon neil aastail oma tegevuse VSDTP programmi ja põhikirja nõuetele. Kuni 1917. a. veebruarirevolutsioonini pidi VSDTP tegutsema illegaalselt ja kannatama tsaarivalitsuse metsikute repressioonide all. Kuid see ei päästnud tsarismi. Veebruarirevolutsioon pühkis ta minema. Tuhanded bolševikud vabanesid vanglastest ja sunnitiõlt ning võisid nüüd esimest korda asuda vabalt juhtima revolutsioonilist võitlust.

Eesti bolševike ridades oli siis kõigest 100 inimest, kuid 1917. aasta detsembris oli neid juba 10 000. Ainult partei, keda rahvas usaldas ja austas, võis nii lühikese ajaga kasvada sajakordseks ning tõusta kõige tugevamaks parteiks. Töötavad massid veendusid praktiliste kogemuste põhjal, et bolševike partei on ainuke, kes kaitses nende elulisi huvisid ja ta usaldas oma saatuse kommunistide kätte. Nendel pöördelisel ajaloolistel päevadel juhtisid Eestimaa bolševike organisatsiooni tööd Hans Pöggelmann, Viktor Kingissepp, Jaan Anvelt, Ivan Rabsinski, Jaan Sihver, Johannes Käspert, Rudolf Vakmann ja teised. Eesti bolševike energilise ja oskusliku tegutsemisega isoleeriti eesti kodanlus ja tema käsilased, esseerid ja menševikud, oktoobrirevolutsiooni ajal niivõrd massidest, et nad ei suutnud relvi haarata ja olid sunnitud võimu vastupanuta bolševike kätte andma. Kuid tolleaegsete rahvusvaheliste tingimuste tõttu ei suutnud nõukogude võim Eestis püsima jääda. Kasutades alguses imperialistliku Saksamaa vägesid ja hiljem USA, Prantsusmaa, Inglismaa, Rootsi, Taani ja Soome majanduslikku ning sõjalist abi, liks eesti kodanlikel nationalistidel korda nõukogude võimu maha suruda ja oma diktatuur kehtestada.

Koos sellega ei saanud ka Eestimaa kommunistlik organisatsioon enam kuuluda Venemaa Kommunistliku (bolševike) Partei (VK(b)P) koosseisu ning pidi konstitueeruma iseseisvaks rahvuslikuks organisatsiooniks. Oma kirjas VK(b)P Keskkomiteele 7. juunil 1920. a. teatas Eestimaa kommunistlik organisatsioon, et ta lahku VK(b)P koosseisust ainult ajutiselt, kuni «VÕIDURIKAS PROLETAARNE REVOLUTSIOON EESTIS TAASÜHENDAB EKP VENEMAA KOMMUNISTLIKU PARTEIGA, ET ÜHESKOOS HELGET TÖÖRAHVA RIIKI ÜLES EHIKADA».

Iseseisva partei moodustamiseks kutsuti 5. novembril 1920. a. kokku Eestimaa organisatsiooni esimene kongress, mis võttis vastu partei programmi ja põhikirja. EKP seadis oma strateegiliseks ülesandeks kodanliku diktatuuri kukutamise ja nõukogude võimu taaskestamise Eestis. Partei juhtimiseks valiti üheksaliikmeline keskkomitee, kuhu kuulusid Viktor Kingissepp, Hans Pöggelmann, Jaan Anvelt, Otto Räästas, Rudolf Vakmann, Jaan Kreuks, Martin Likemets, Jüri Rästas ja Paul Lepp.

Erinevalt paljudest Lääne-Euroopa maade kommunistlikest parteidest tuli EKP-l töötada sügaval põrandal all. Kommunistliku parteisse kuulumist loeti kõige rängemaks kuriteoks, mille eest karistati sunnitiõ ja mahalaskmisega. Kuid kodanlus ei leppinud ainult sellega. Ta arreteeris ja vangistas ka enda poolt lubatud legaalse tööliikumise aktiviste, sulges nende organisatsioone ja häälkandjaid, kui need julgelt hääletasid kodanliku rõhumise vastu. Ainuüksi kodanliku diktatuuri 10 aasta jooksul 1918—1923 võeti kodanliku korra vastu tegutsemise eest kohtulikule vastutusele 4691 inimest, kellest 2681 lasti maha.

Ent mida enam kodanlus vägivalda rakendas, seda enam kasvas revolutsiooniline liikumine: «IGA REAST VÄLJA LÕUDUD SELTSIMEHE ASEMELE ASTUVAD KAKS UUT, KES POOLELJÄÄNUD TÖÖD KAHEKORDSE ENERGIAGA JÄTKAVAD», teatasid 1923. a. Tallinna töölisnoored.

Eesti proletariaadi niisugune otsustavus ja kõrge teadlikkus on seletatavad peamiselt tema avangardi EKP leninliku poliitikaga, mis pole kunagi taganenud marksismi-leninismi õpetusest ja proletaarsest internatsionalismist. EKP on alati deklareerinud ja enda tegudega seda kinnitanud, et peale oma maal proletariaadi vabastamise astub ta samaväärselt välja maailma esimese sotsialismimaa kaitsjaks. Tänu sellele, et EKP oli vaba «lastehärgusest», mida tol ajal pödesid paljud alles äsjaloodud Lääne-Euroopa kommunistlikud parteid, kes pidasid töötamist reaktioonilistes ametiühingutes ja parlamentides, kompromisside ja kokkolepete sõlmimist ko-

danlike ja väikekodanlike parteidega (tööliiklasi reetmiseks, suutis ta lühikese ajaga eni mika tööliiklasi oma juhtimise alla koondada ning luua liidu ühiskonna teiste töötajatega Juhindudes Leninil õpetusest ja kasutades riiklike revolutsioonilise võitluse kogemusi, m EKP oli saanud 16 aasta jooksul VSDTP koosseisus tegutsedes, suutis ta oma poliitika puur hoida parem- ja pahempoolset oporünismik Vead, mis siin ilmsesid, likvideeriti kas kol või järk-järgult. Selle tõttu võis EKP ise kõige metsikuma terrori ja vägivalda tingimustes edukalt juhtida töötava rahva võitlust nõukogude võimu taaskestamise eest.

Osavalt ühendades illegaalselt ja legaalselt tööd suutis ta sügavalt põrandalt alt koondada om juhtimise alla 90% ametiühingutest, mille ridades oli 1924. aastal 30 000 töölist. Ametiühingu kujunesid peamiseks sideliikiks väikesearvulise illegaalse partei ning töötavate masside vahel. Nende nimel anti välja legaalseid revolutsioonilisi ajalehti ja ajakirju, seati üles saadikud didaate parlamendivalimistel, tehti laialdaselt revolutsioonilist selgitustööd rahva hulgas. Ametiühingute abil liks EKP-l korda saada kõrgi masse kodanlikku riigivõimu organisatsiooniks 1920. 5 esindajat ja 1923. a. 10 esindajat. Mida su tähendas, näeme kõige paremini kodanliku võitluse siseministri K. Einbundi (Eenpalu) pihmusest: «Esimese riigikogu ajal oli kommunistide mõju riigikogus ülisuur. Ma tundsin see omal isiklikul nahal ja paljud ka vists tundsid.» Teise riigikogu ajal aga märgis siseminister: «...oldi nii riigikogus kui sellel konnas kommunistliku meeoleu all.»

Hilgava võidu saavutas EKP leninlik poliitika ka väikekodanlike parteide massidest isoleerimisel ja organiseerimata töötajate oma juhtimise alla koondamisel. Selleks töötati 1922. välja konkreetne võitlusprogramm, mis koosnes 12 algnõudmisest ja mis on ajaloos tuntud TÖÖRAHVA ÜHISE VÄERINNA (TÜV) nime all. Selle platvormiga ühinesid peaaegu kõik töölisorganisatsioonid. TÜV sai laialdaselt töötavate hulkade koondajaks ühiseks võitluseks töötava rahva valitsuse eest. Väikekodanlikud parteid mis keeldusid TÜV-see ühinemast, isoleerisid end massidest. Paljud põlised põlvkonnad reiselja ja tulid EKP poole üle. Eesti Sotsiaaldemokraatia pahempoolse tiiva partei Eesti Iseseisv Sotsialistlik Tööliste Partei (EISTP) aga heit sinna suunatud kommunistide aktiivse selgitustöö tagajärjel oma oporünistlikud juhid hapis kõrvale ja asus EKP poolele, võttes enda nimeks EESTIMAA TÖÖRAHVA PARTI (ETP). See oli esimene legaalne revolutsiooniline töölispartei kodanlikus Eestis, mis asus EK juhtimisel revolutsioonilist tööd tegema peamiselt organiseerimata tööliste ja kehvtalurahva hulgas.

Kui 1924. aasta sügisel kujunes Eestis revolutsiooniline situatsioon ning töölisel hakkas avalikult nõudma kodanliku korra kukutamist otsustas EKP organiseerida 1. detsembril re vastatud ülestõusu. Kahtluseks aga ei suudetud ülestõusu valalikul määral ette valmistada läbi viia. Kodanlus surus selle veriselt maha.

Kuid vaatamata sellele oli detsembrilestõu eesti proletariaadile ja EKP-le suureks revolutsioonilise võitluse kooliks, mille kogemusi kasutati edaspidises võitluses kodanliku diktatuuri kukutamiseks. Pärast fašismi kehtestamist Eestis 1934 aastal suutis EKP ka tolle aja ühmiselt rasketes tingimustes luua tööliiklasi ühistrinde ja selle baasil üldrahvusliku fašism vastase rahvarinde. EKP ridades oli siis kõige 130 kommunisti, kuid see ei takistanud tal tööt vaid masse oma juhtimise alla koondamast, se «SELLE AVANGARDI JÕUD» märgib V. Lepp, ja mida suurepäraselt on kinnitanud kes EKP tegevus. «ON 10 KORDA. 100 KORDA J ROHKEM SUUREM KUI TEMA ARVULIN KOOSSEIS.» EKP eesotsas seisid nendel aastatel tuntud revolutsionäärid Johannes Lauri tin, Hendrik Allik, Paul Keerdo, Herman Arbo Peeter Petree, Oskar Sarre.

1940. aastal, kui Eestis kujunes üldrahval kriis ja eesti kodanlus ootus Teise maailmasõda tõttu isoleerituks imperialistlikust ab'st, otsustas EKP viia Eesti proletariaadi 21. juunil 1940 aastal uuesti võitluse nõukogude võimu eest. Kodanlus oli seekord antifašistliku rahvarinde poolt niivõrd vastu seinas surutud, et ta ei ju geud relvi haarata ja andis võimu tööliiklasi kätte. Kuu aja pärast kuulutati Eestis väl nõukogude võim ja 6. augustil astus Eesti NSV Liidu koosseisu. Sellega oli EKP oma strateegilise pealesaadet täitnud ja võis 8. oktoobril 1940. a. taasihineda Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Parteiaga.

Eesti rahva ajaloos keerati uus lehekülj sotsialismi ja kommunismi lehekülj.

V. I. LENINI MÕTTEID

SOTSIALISTLIKUST KULTUURIST

V. I. Lenin omistas eriti suurt tähelepanu sotsialistliku kultuuri loomise ja mineviku kultuuripärandi kriitilise ümberõpetamise riiklikule korraldusele. Üldise rahvahariduse, massilise poliitihariduse, kõrge kooli demokratiseerimise ning teaduse ja kunsti arendamise kohta käivad leninlikud direktiivid pakuvad suurt ajaloolist ja teaduslik-teoreetilist huvi — säilitades oma poliitilise aktuaalsuse ka tänapäeval.

Lõpmata suur ja lai on Lenini huvide ring, samuti nagu kõike haarav on see ajalooline ülesanne, mille ta endale seadis.

Mida enam me süveneme Lenini mitmekülgse geeniusse olemusse, seda paremini me mõistame tema vaimu sügavusi ja avastame neis üha uusi loomingu lähteid.

Lenini vaimne pärand hõlmab kõiki ühiskondliku tegevuse alasid, kaasa arvatud kultuuri loomingu.

Lenini õpetus sisaldab sügavat kultuuriprobleemide ja proletariaadi kultuurilis-kasvatustliku töö põhiprintsiipide käsitlest.

Lenini mõtted kultuurist ja selle arendamisest on elustavaks allikaks, millest ammen-davad endile innustust ja suunitlust kõik loomingulised töötajad: õpetajad, kunstnikud, kirjanikud, kriitikud ja pedagoogid. Lenini printsiipide seisukohad sotsialistliku kultuuri sisu, vormi ja arenguteede kohta on kogu meie kultuuritöö aluseks.

Mitte ükski teine ühiskondlik formatsioon ei olnud tahteline ega suuteline looma nii soodsaid tingimusi massikultuuri arenguks ja õitsenguks kui sotsialistlik ühiskond.

Lenini sõnade järgi algab sotsialistlik kultuur alles siis, kui sellest osa saavad miljonilised rahvahulgad. Kuid selleks, et miljonid töötajad saaksid osa võtta kultuurist ja kultuuri edasiarendamisest, oli tarvis luua sotsialistlik riik kui ühis-

konna juhtiv jõud.

Sotsialismi tingimustes on kõik tehnika ja kultuuri saavutused üldrahvalik omand ja ei saa kunagi muutuda vägivalla ega eksploatatsiooni vahendiks. (Lenin, Teosed v. k. XXII, 225 ja XXVI, 436—437).

Mõte nõukogude kultuuri sügavast kasvatuslikust mõjust, selle võitlevast hoiakust vaenulike ideoloogiate ja mineviku igandite vastu läbib punase joonena kõiki Lenini arutlusi kultuurist ja selle arendamisest.

«Meie ülesanne on murda kapitalistide vastupanu mitte ainult sõjalis-poliitilisel, vaid ka ideoloogilisel ringel, mis on kõige tugevam.» (Teosed, v. k. XXV, 454).

Ideoloogilise võitluse tandrill ei saa olla kokkuleppimise ega kompromissi. Marksism võitles endale kätte maailmaajaloolise positsiooni sellega, et ta omandas kriitiliselt kõik endiste aegade inimvaimu väärtuslikud saavutused. Ainult sellel alusel ja sotsialismi praktika põhjal toimuv edasine töö võib kanda sotsialistliku kultuuri nimetust. (Lenin, Teosed, v. k. XXV, 409—410).

Sotsialistlik riik seab endale ülesandeks kogu rahva vaimsete võimete igakülgse väljarendamise. Seepärast ta ei hüüga ka mineviku geniaalsete kultuurimeistrite parimaid saavutusi.

«Ainult selle kultuuri täpse tundmisega, mis on loodud kogu inimkonna arenemiskäigus ja ainult selle loova ümbertöötamisega võib ehitada sotsialistlikku kultuuri. Ilma selge arusaamiseta sellest ei ole võimalik seda ülesannet täita.» (Teosed, v. k. XXX, 406).

Sotsialistlik kultuur — see on võimas ideelisel kasvav jõud, mis kujundab eesrindliku teadust, aitab rahval tõusta üha kõrgemale ja kõrgemale vaimses ja kolbelises arengus. See kultuur annab töötavatele massidele teadusliku marksistlik-leninliku maailmavaate ja üllad kommu-

nistliku moraali printsiibid, õpetab Lenin.

Sotsialistlik kultuur on vormilt rahvuslik, sisult sotsialistlik — selline on see üldinimlik kultuur, mille poole sammub sotsialism.

Sotsialistlik kultuur ei eita rahvuskultuuri, vaid annab sellele sisu.

Rahvuskultuur ei eita sotsialistlikku kultuuri, vaid annab sellele vormi.

Lenini õpetuse järgi on kodanlik kultuur masside ideoloogilise desorienteerimise tööriist. Kodanliku kultuuri olemuse paljastamist ja kriitikat peab Lenin proletariaadi kultuuritegelaste üheks tähtsamaks ideoloogiliseks ülesandeks.

Teadus, kunst ja kirjandus peavad ausalt ja siiralt täitma neid ülesandeid sotsialismi eesmärkide saavutamiseks.

Lenini geniaalne loov mõte hõlmas kõike, millel oli seost rahvahulkade kultuuritaseme tõstmisega.

Tõsist tähelepanu omistas Lenin kooli- ja haridusküsimustele: õige koolikorraldus on esmajärgulise tähtsusega ülesanne sotsialismi ülesehitamise protsessis. Peamine juhtmõte, mida Lenin alati rõhutas ja mis on kogu meie kasvatusüsteemi nurgakiviks, seisneb selles, et nõukogude kool peab olema mitte ainult kommunismi printsiipide ja eesrindliku teadusliku maailmavaate levitajaks, vaid ka proletariaadi ideelise, organisatsioonilise ja kasvatusliku mõju vahendajaks tööraha hulkades, et kasvata pölvkonda, kes on võimeline ehitama kommunismi.

Lenini ideed sotsialistliku kultuuri arenguteedest ja tema praktilised juhised mitmesuguste kultuuriküsimuste lahendamiseks on aluseks enneolematu ulatusega kultuuritööle, mis toimub meie maal. See töö on muutunud meie sotsialistliku kodumaa kõige eesrindlikumaks kultuuririigiks maailmas ja tuleviku suunanäitajaks kogu progressiivsele inimkonnale.

Keeltekatetri juhataja
prof. P. VAARASK

RAHVUSVAHELISELE ÜLIÕPILASPÄEVALE

PÜHENDATUD ÜRITUSED TALLINNAS

NELJAPÄEV, 12. NOVEMBER

Kell 19. TPI teaduskondade vaheline viktooria TPI aulas.

REEDE, 13. NOVEMBER

Kell 14. ERKI üliõpilastööde näituse avamine TPI ruumides.

Kell 19. Tallinna Üliõpilasklubi teatritöötamise öhtu (ühifilmid, lühinäidendid) Heliloojate Majas.

LAUPÄEV, 14. NOVEMBER

Kell 19.30. Üliõpilastepeod:

J. Kreuksi nim. Kultuuripalees; J. Tombi nim. Kultuuripalees, TPed'i karnevali.

PÜHAPÄEV, 15. NOVEMBER

Kell 12. Filmid TPI kinoklubis.

Kell 15. Kohtumine MRÜ Üliõpilaste Teadusliku Keskuse liikmetega TPI-s. Diskussioon «Noorsoo koht arenevate maade revolutsioonilises võitluses».

Kell 18. Tallinna kõrgemate koolide üliõpilaste osavõtt Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 53. aastapäevale pühendatud teatejooksust.

Kell 19. Pidulik öhtu «Estonia» kontserdisaalis.

ESMASPÄEV, 16. NOVEMBER

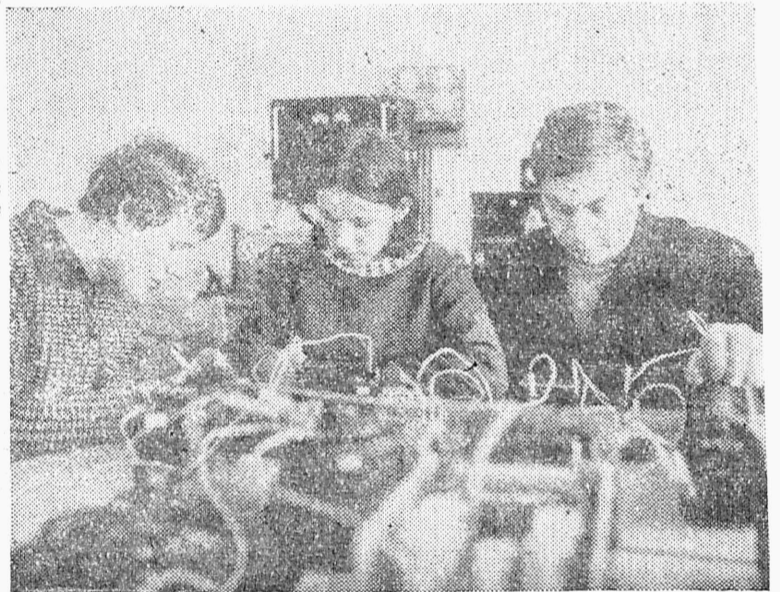
Kell 10—17. Kohtumine MRÜ Üliõpilaste Teadusliku Keskuse liikmetega kõrgemate koolides. Kell 19. Kohvikuöhtu «Tuljakus».

TEISIPÄEV, 17. NOVEMBER

Kell 14. Lilledel paneelipartei- ja komsomolveteranide aksamastele.

Kell 18. Tallinna kõrgemate koolide aktiivi kohtumine EKP Tallinna Linnakomitee ja Tallinna TSN Täitevkomitee juhtivate töötajatega Raekojas.

Kell 19. Kõrgemate koolide isetegevuslaste kontsert linna töölis- ja koolinoortele.

Magnetooniika laboratooriumis õpitakse tundma magnetvõimendeid, mitmesuguseid loogikaelemente ja arvutustehnikas kasutatavaid ferritelemente. Kaasaja tehnika üks suundi on üleminek kontaktivabadele lülituselementidele. Laboratooriumis tehavad praktilised tööd arvutustelemendid ja teised magnetelementid iseloomustavad suure töökindlusega, mille tõttu neid kasutatakse väga laialdaselt lennundustehnikas, laevanduses ning kõikevõimalikes automaatika- ja arvutusseadmetes.

Pildil: Üliõpilased Tiiu Talu (vasakult), Juta Mikomägi ja Aavo Mikomägi võtavad magnetooniika laboratooriumis üles magnetvõimendite karakteristikuid.

tarvis. Ookeani bioloogilised ressursid moodustavad umbes 15 miljardit tonni.

Inglise ajaleht «Times» kirjutas aastal 1968, et Ameerika Ühendriikide valitsus kulutab sellel aastal veeluste uurimistööde läbiviimiseks 500 miljoni dollarit.

Veeluste uurimistööde läbiviimiseks ja ookeanide sügavuste vaatlemiseks ehitatakse sügavvee aparate ja laevu, mis mõnel juhul võimaldavad täita ulatuslikke otseseid ülesandeid meregeoloogia alal, merepõhja puurimisel, bioloogilistel uurimistel ning torude ja

vi sügavveelaevade vastu. Väljaspool õppetööd lugesid nad ulatuslikult vastavat erialast kirjandust ja esinesid referaadiga TPI ÜTÜ konverentsil.

Täiendanud oma ettekannet uusimate faktide ja illustratsioonidega esitasid nad ÜTÜ konkursile referatiivse töö «Sügavveelaevad ja -aparatuurid.» Huvitava sisuga töö aktuaalsel teemal ja heakvaliteediline vormistamine andsid konkursikomisjonile alust määrata autoritele esimene koht referatiivsete tööde hulgas.

Onnitleme A. Sokolovi ja A. Habarovi tunnustuse puhul ja loodame, et nad ka edaspidi rõõmustavad meid uute töödega ÜTÜ liinis!

O. BUSSEL

PAREMAST ÜLIÕPILASTE TEADUSLIKEST TÖÖDEST

tisega tsementide ehituslikke omadusi» ja üliõpilase M. Tomsoni uurimistöö «Portlandtsemendi peenuse hindamine ja peenuse mõju tsemendiomadustele».

Teatavasti olete Teie üliõpilase H. Heikla üks teaduslikke juhendajatest. Kuidas Teie hindate tema uurimistööd?

Töö eesmärgiks oli selgitada tsemenditehase «Punane Kunda» erineva mineraloogilise koostisega klinkrite mõju nii

sele. Üliõpilane H. Heikla suutis selle laiahaardelise programmi edukalt täita.

Eriti hinnatav on asjaolu, et uurimistöös ei ole lähtutud mitte ainult normaalselt kivistatud mõrdidest, vaid on ka uuritud eelnimetatud küsimusi arutatud.

Töö positiivseks küljeks võib lugeda ka kaasajaste matemaatiliste meetodite rakendamist katseandmete läbitöötamisel, nagu korrelatsiooni koefitsientide arvutamine elektronarvutusmasinal.

XX sajandil algas teaduse tungimine ookeanide sügavuste saladustesse. Viimaste aastate uurimused tõestavad, et kütteeõli ja gaasi peamised varud asuvad mere ja ookeanide põhja all.

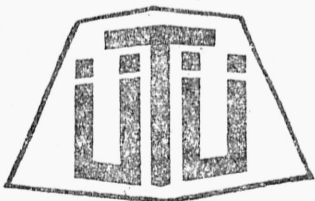
SÜGAVVEELAEVADEST JA -APARAATIDEST

Ookeani põhjas on leitud mitmete metallide maakide tohutud varud. Ainult mangaani sisaldus neis on umbes $4,2 \times 10^{10}$ t ning väga suured on Co, Ni, Cu, Zn, Zr, Mo ja paljude haruldaste metallide varud. Ookeanis leidub veel sadu miljardeid tonni looduslikku rasket vett trümaenergeetika

PROGRAMMI EDUKALT

portlandtsemendi kui ka põlevkivituhk-portselantsemendi, tähtsamate ehituslike omadustele. Kuna tsement on üks tähtsamaid ehitusmaterjale, siis tsemendi mineraloogilise koostise mõju uurimine sideaine ehituslikele omadustele omab seetõttu suure aktuaalsuse ja isaks veel suure rakendusliku tähtsuse.

Uurimistöö programm haaras tervet kompleksi küsimusi: tsemendite mineraloogilise koostise mõju mõrdide töödeldavusele, tsemendite kivinemise kiineetikale, tugevustele, kahane-mise ja paisumise deformatsioonidele ja külmutuskindlu-

Ühenduses ÜTÜ konkursile esitatud suure arvu uurimistöödega, millised teostati TPI Ehitusmaterjalide TU Laboratooriumis, esitasime mõningad küsimused laboratooriumi vanemale teaduslikule töötajale tehnikakandidaat Ilmar Lauule.

TÄITIS LAIAHAARDELISE

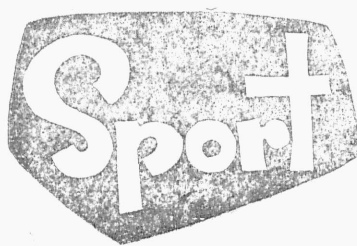
Millega seletada üliõpilaste niisugust aktiivsust ÜTÜ töös käesoleval aastal?

Üheks peamiseks põhjuseks on muidugi laboratooriumi töötajate püüd siduda õppe- ja teaduslikku tööd. Küllaldast mõju avaldab ka laboratooriumi kaasajaste varustatus mitmekesiste uurimistöödeks vajalike sisseadmetega.

Kui palju laboratooriumis teostatud üliõpilaste töid premeeriti ÜTÜ konkursil ja millised neist olid parimad?

Konkursil premeeriti 6 uurimistööd. Esimese koha said üliõpilase H. Heikla uurimistöö «Erineva mineraloogilise koos-

Büroode uued koosseisud on valitud

Teeme kõigepealt teatavaks ametiühingubüroode esimehed, laekurid ja aseesimehed-üliõpilased:

Ehitusteaduskond (büroo koosseis 17 inimest):

Jeret, Georg — sanitaartehnika kat. III 232
Arus, Tiit — ehitustehnoloogia kat. III 216
Böstrov, August — EE-72.

Teaduskonnas on 601 üliõpilast ja 175 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 556 (92,2%) ja 170 (97,2%). Ametiühinguline töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Elektrotehnika teaduskond (13 inimest):

Rebane, Jüri — automaatika kat. II 312
Must, Jelena — informatsioonitehnika kat. II 220.
Okas, Anu — LA-71.

Teaduskonnas on 801 üliõpilast ja 130 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 755 (94,26%) ja 121 (94,1%). Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Energeetikateaduskond (17 inimest):

Ojaste, Kalju — mäekateeder IX 328
Reier, Vilma — autotranspordi kat. VII 218
Habarov, Aleksei — AL-57.

Teaduskonnas on 732 üliõpilast ja 100 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 485 (66%) ja 90 (90%). Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Keemiateaduskond (13 inimest):

Arro, Jaak — põlevkivikeemia labor. IV 217
Tint, Piia — orgaanilise keemia kat. IV 410
Ets, Anne — KO-51.

Teaduskonnas on 530 üliõpilast ja 170 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 523 (98,7%) ja 166 (97,6%). Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Majandusteaduskond (14 inimest):

Otsmaa, Svea — ehituse ökonoomika ja organiseerimise kat. VI 228
Luup, Kreet — dekanaat VI 211

Karm, Toomas — TM-91.

Teaduskonnas on 993 üliõpilast ja 129 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 931 (98%) ja 128 (99,9%). Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Mehaanikateaduskond (13 inimest):

Pakkin, Marek — masinaelementide kat. V 313

Sosjura, Tatjana — pulbermetallurgia laboratoorium. Üliõpilast-aseesimeest ei ole valitud.

Teaduskonnas on 537 üliõpilast ja 97 õppejõudu ning teenistajat, neist a/ü liikmeid vastavalt 444 (83%) ja 82 (85%). Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Teenistujate büroo (11 inimest):

Pae, Tõnu — ehitusjaoskond, II ühiselamu, tuba 105
Tammekänd, Anne — õppeosakond IV 106

Instituudis on teenistujaid 472 inimest, neist a/ü liikmeid 445 (94%). Ametiühinguline töö tunnustati heaks.

Üldkateedrite büroo (koos ettevalmistusosakonnaga) (11 inimest):

Sõnno, Marta — teadusliku kommunismi kat. IV 207
Tiik, Aili — filosoofia kat. III 206.

Kokku a/ü liikmeid 257. Kuna ettevalmistusosakonna rühmad on alles komplekteerimisel, siis siin rohkem andmeid ei märgi. Büroo alustab esimest tegevusaastat.

Kohtla-Järve üldtehniline teaduskond (5 inimest):

Kripsaar, Ervin — üldtehniliste õppeainete kat., tuba 123
Tihkan, Eda — dekanaat, tuba 203.

Teaduskonnas on 30 a/ü liiget. Töö teaduskonnas tunnustati rahuldavaks.

Selles artiklis me ei hakka analüüsima teaduskondade tööd sisuliselt. Märgime vaid, et ametiühingusse kuuluvuse osas on kõik teaduskonnad teinud sammu edasi. Teiste sappa on endiselt veel jäänud energeetikateaduskond, kuid büroo laekuri V. Reieri sõnade järgi käib neil praegu 175 esimese kursuse üliõpilase vormistamine, mille järel ka neil üliõpilaste kuuluvuse protsent tõuseb 90-le.

Hea mulje jätavad büroode aruannete asjalikkus ja konkreetsus ning see, et igal bürool oli, millest konverentsile ette kanda.

Büroode juhtkoosseisud jäid teiseks aastaks muutumatuteks enamuste büroodes. Uued on energeetikateaduskonna büroo esimees K. Ojaste, teenistujate büroo esimees T. Pae ning keemiateaduskonna büroo laekur P. Tint.

Jääb vaid lõpetuseks büroodele soovitada täit indu, et järgmiseks aruandeks oleksid tulemused veelgi rõõmustavamad.

KUIDAS VALMISTUDA EKSA MIKS NLKP AJALOOS

Esimese kursuse üliõpilastel seisab eeloleval talvisel eksamissessioonil ees tõsine katsumus: on vaja edukalt sooritada kõik eksamid. Et iatkaks aega kõikideks eksamiteks ettevalmistamiseks, peab väga ratsionaalselt ja maksimaalse kasuteguriga kasutama kasinaks jääda kipuvat aega. Järgnevalt teeme juttu sellest, kuidas valmistuda eksamiiks NLKP ajaloo.

Detsembri esimese dekaadi lõpus lõpevad loengud NLKP ajaloo, auditoorne töö kestab siis paar nädalat edasi vaid seminarides. Järelikult hakkab kujunema areserv, mida tulebki kasutada eksamiteks ettevalmistamiseks. Eksamiiks ettevalmistamine algab semestri kestel õpitud materjali kordamisest. Lähtematerjaliks selles töös on NLKP ajaloo aineprogramm, seminaride kavad, marksismi-leninismi klassikute teoste ja loengute konspektid. Õppejõudude poolt kohustamiseks tehtud teosed, programmi ja seminarikavade põhiküsimused ongi nendeks teemadeks, mille ümber peab kulgema eksamiiks ettevalmistus. Tehtud arvestused näitavad, et selliste kordusküsimuste arv ei ületa kaheksakümmet.

Praktika näitab, et materjali kordamisel annab kõige

suuremat kasu, s.t. materjal jääb paremini meelde, kui tema kordamist tehakse kahes vormis. Kordamist peab alustama materjali läbilugemisest iga üksiku üliõpilase poolt individuaalselt. Pärast seda kui materjal on kas kogu ulatuses või teatud teemade kaupa korraldult läbi loetud ja läbi mõeldud, kogunevad üliõpilased 2-4 kaupa kokku ning arutavad omavahel läbi iga kordusküsimuse kõik võimalikud variandid. Seda tehakse nii, et iga grupi üliõpilane esitab kordamööda peast vastuse ühele sõlmküsimusele, teised grupi liikmed jälgivad ja kontrollivad esitatava materjali sisu, esitamiseviisi jms. Seejärel arutavad kõik grupi liikmed esitatud vastuse sisu, juhtides esitaja tähelepanu tema poolt tehtud vigadele. Milliseid küsimusi antud päeval võetakse arutusele, sellest lepivad grupi liikmed eelnevalt omavahel kokku. Gruppi ei ole soovitatav võtta üle nelja liikme, sest siis langeb sellest osavõtjate aktiivsus. Gruppi kuulugu sellised üliõpilased, kes on omavahel head sõbrad, sest vastuse läbiarutamisel tuleb igaljuhul solvumata ära kuulata ka kõige rängem kriitika.

Materjali kordamisel tuleb kõik ebaselgeks jäänud küsi-

PROOVITI JÕUDU MAADLUSMATIL

TPI üliõpilaste sisespartaaklaadi avaala klassikaline maadlus toimus «Kalevi» Raskejõustiku Majas. Võistluste peakohtunikuna tegutses NSV Liidu meistersportlane, 20-kordne Eesti NSV meister mitmesuguste maadluse liikides, meie õppeasutuse kehalise kasvatuskateedri vanemõpetaja Arvo Mõttus. Võistluste korraldamine läks lüüsi. Maadeldi kahel matil, sest osavõtjaid oli viimaste aastatega võrreldes rekordiliselt — 35.

TPI 1970. a. klassikalise maadluse meistri nimetuse alates kergemast kehakaalust saavutasid järgmised maadlejad:

R. Loemaa (mehaanikateaduskond), R. Mägi (energeetik.), F. Sabarov (mehaanikat.), J. Hermann (majandust.), V. Dudorov (energeetik.) ja R. Hansar, A. Asu, M. Tuul, J. Proosväli ja R. Keinast (kõik ehitusteaduskonnast).

Teaduskondadevahelises arvestuses olid parimad:

I ehitusteaduskond (kehakultuuri ja sporditöö õppejõud H. Meelismaa) 58 punktiga, II energeetikateaduskond (kehakultuuri ja sporditöö hooldusõppejõud A. Jürisson) 53 punktiga ja III koht mehaanikateaduskond (kehakultuuri ja sporditöö hooldusõppejõud V. Viikmäe) 21 punktiga.

Väljapandud eriauhindadest TPI 1970. a. parimale tehnikamaadlejale võitis Jüri Hermann (majandusteaduskond) ja suurima arvu seljavõitjate eest Jaan Mikk (energeetikateaduskond).

Iga teaduskond tõi võistkonnana välja kuidas keegi oskas. Näiteks ehitusteaduskond tegi seda asja järgmiselt:

EHITAJA — NOOR MEES!

NI KIRJUTAS JÜRI RÜÜ

Liigenditeta kaarkonstruktsioonide projekteerimine nõuab suurt arvutustööd. Seda on võimalik vähendada, kui ei arvatata neid faktoreid, mis lõpptulemust mõjutavad vähe. Praktikas on rohkem kasutatavad kaared ruutparabooli ja ringi kaare kujuga. Nende kaarte arvutamisel paindemomentide, piki- ja pöörjõudude osatähtsuse uurimine on käesoleva töö eesmärgiks. Seejuures on vaadeldud erinevate tõusudega kaar, mille kõrguse ja silde suhe muutub piirides 1/10 kuni 1/2.

Uuritav ülesanne lahendatakse jõumeetodiga, kusjuures selda liigset tagasihoidlikkust ega bravuuritseda. Kuid maksimaalse hinde eest tuleb võidelda viimase hetkeni.

Esimese kursuse üliõpilaste parimaks panuseks TPI traditsioonides olgu saajaprotsendiline eksamite sooritamine. See oleks ühtlasi väarikaks tähi-

Se ei peiga oma kaaluga mehi ja ei põiga paljude vaeval neil selg prügiseks teha!

Meie peamised konkurendid on energeetikud. Tahame neid ka tänava võita. Sa toodi teaduskonna meeskonnale ühe punkti ainult üksi mati nurgale astumisega.

Kui tunned, et tahad ja kaal kannab, siis tule! Julgust ja etrit kõrgekvaliteedilisi nõuan-

me igal teisi- ja neljapäeval, algusega 17. Rataskaevu t. 15. Et maadlejale on tarvis karujõudu, rebase kavalust ja palju teisi omadusi, siis veel harjutame pommidega, jookseme, ujume, võimleme, suusatame ja mängime «jõulist» korvpalli. Sel aastal on veel mitmed võistlused — novembris Tartus G. Hakenschmidtile ja detsembris M. Kleinile pühendatud mä-

lestusvõistlused Mustlas ja teised jõukatsumised.

TPI klassikalise maadluse treener
H. RATTUS

SUVI TULEB!

Tuleb küll, kuid alles kaheksa kuu pärast. Aga suveplaane poleks paha pidada juba praegu:

Novembris algab avalduste vastuvõtmine tuusikutele eesti matkajate poolt suvel 1971 korraldatavale turiaadile Kaukaasias, Kazbeki läheduses.

Turiaad — see on suur ühine matkalaager, kust tehakse sportlikke matku vastavalt osavõtjate matkajale ettevalmistusele.

Tulevaks aastaks antakse üldse välja 200 tuusikut (21-päevased), mille hinnast osavõtjail tuleb tasuda 30% (39 rubla) Neist pooled tuusikud on mõeldud jalgsi- ja pooled mägimatkaajale. Aeg orienteeruvalt: juuli lõpp — august. Tuusiku hinna sees on ka kohale- ja tagasisõit.

Aga soodusust on mõeldud eelkõige aktivistidele (juba mägedes käinutele).

Tuusiku saamiseks tuleb esitada avaldus koos arstitõendiga. Kes soovivad sooritada mägimatka, nendel tuleb tutvuda mägedes chutuks liikumiseks vajalike oskustega tuleva aasta jaanuaris kokkukutsutavas mägimatkakoolis.

Kõik siintoodu on eelteade, et asjahuviline saaks oma plaane aegsasti kaaluma hakata. Tuusikuavalduste vastuvõtmise algusest ja kõigest muust olulisest loete «Spordilehe» ja «Ohtulehe» veerudelt edaspidi.

Vajalikke andmeid võib saada ka Ahti Olli käest toiduainete tehnoloogia katedrist (A-IV, III korrus, tel. 532-117).

A. OLLI

arvutatakse kõiki sisejõude ja ka telje kõveruse mõju. Suuremahuline arvutustöö on tehtud arvutiga «Minsk-22». Tulenedused on esitatud tabelitena ja graafikutena. Üks kasjalikult on analüüsitud erinevate sisejõudude muutumist eri kaare tüüpide ja tõusude juures.

Saadud arvutustulemused ja nende alusel tehtud järeldused lubavad hinnata paindemomentide, piki- ja pöörjõudude mõju ja näidata, milliste kaarte tõusude puhul on lubatavad konkreetsed lihtsustused. On võimalik määrata ka kaare tõus, mille puhul sisejõudude erinevused eri kaare tüüpidel hakkavad oluliselt kasvama.

Uurimistöö on Jüri Rüü teinud põhjalikult ja esitanud korrektselt, nii nagu ta on väga põhjalik ka õppimises. Tehtud töö põhjal võib eeldada tema sobivust keerukamate probleemide uurimisel tulevikus.

Üliõpilaste teaduslike tööde konkursil tuli tema töö esimesele kohale.

R. RÄÄMET

Vast. toim. V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn. Pikk tn. 40/42.

MB-09330

Tellimise nr. 4036